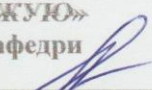

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Центральноукраїнський державний
педагогічний університет імені Володимира Винниченка

Кафедра образотворчого мистецтва та дизайну

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри
Стрітьсвич Т.М.
«30» серпня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ОБРАЗОТВОРЧОЇ ГРАМОТИ ТА
КОЛЬОРОЗНАВСТВА

Галузь знань **02** Культура і мистецтво

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність: **023** Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація

Освітня програма: **Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,**
реставрація

Факультет **Мистецький**

Форма навчання: **Денна**

2019– 2020 навчальний рік

Робоча програма **ОСНОВИ ОБРАЗОТВОРЧОЇ ГРАМОТИ ТА
КОЛЬОРОЗНАВСТВА** для студентів за спеціальністю: **023 Образотворче
мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація**

Розробники: Дереновська О.В., викладач кафедри образотворчого мистецтва та дизайну

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва та дизайну
Протокол від «30» серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри образотворчого мистецтва та дизайну

(підпис)

Стрітьсвич Т.М.

(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни денна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 6	Галузь знань: <i>02 Культура і мистецтво</i> Спеціальність: <i>023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація</i>	Нормативна
Розділів – 4 Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва) Загальна кількість годин – 180		Семестр 1-2- й Вид контролю: 1 сем –диф. залік 2 сем - екзамен
		Практичні, семінарські Лабораторні 1 сем – 36 год 2 сем – 30 год Самостійна робота 1 сем – 70 год. 2 сем – 24 год Індивідуальні завдання: Консультації:

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи образотворчої грамоти та кольорознавство» є формування систематизованих основних базових понять графіки, колористики, стилізації, художньої термінології та ін., які є одним із суттєвих факторів формування у студента компетенцій, що тісно пов'язані з опануванням теорії й методики створення зображення на площині та художнього образу.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи образотворчої грамоти та кольорознавство» є

- Пробудити інтерес до вивчення образотворчого мистецтва та кольору, як одного зі складових мови створення художнього образу.
- Сприяти формуванню образного колірною та художнього мислення і подолання роздільного.
- Оволодіти основами специфічної мови образотворчих засобів, усвідомити їх виразні можливості, принципи і прийоми побудови колірної гармонії.
- Виробити навички осмисленого використання кольору.
- Сформувати навички колористичного підходу до вирішення проектних завдань.
- Оволодіти практичними навичками роботи з колірними конструкціями;
- Розвинути розуміння кольору як невід'ємної частини проектного рішення в будь-якій області художньої діяльності.
- оволодіння термінологією образотворчого мистецтва;
- вміння практично та якісно вести спрямований пошук кольорових рішень у будь-якому творі образотворчого мистецтва та дизайну відносно психофізичних характеристик кольорів та кольорових сполучень;
- виховування у студентів працьовитості, відповідальності до виконання завдань курсу, дисциплінованості, самостійності.
- розвиток художнього смаку та створення гармонійного зображення у композиціях;
- набуття практичних навичок в роботі з образотворчими засобами створення художнього образу;

- розкриття індивідуально-психологічних особливостей колориту мистецьких творів, специфіки та ролі кольору у формуванні національної культури.

Навчання базується на основі теоретичної підготовки, практичної і самостійної творчої діяльності, що здійснюють функцію закріплення матеріалу у вигляді практичних вправ та самостійних завдань, а також в надбанні умінь та навичок в художній діяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- матеріали та техніки образотворчого мистецтва; виражальні і виразні засоби, професійну термінологію, етапи та методiku виконання зображення.
- основні концепції, теорії та загальної структури, класифікації видів, жанрів стилів та епох образотворчого мистецтва.
- теоретичні основи образотворчої грамоти для застосовування комплексного художнього підходу у створенні цілісного образу;
- закони кольорознавства та принципи гармонійного поєднання кольорів, особливості асоціативного сприйняття кольорів, види колірної рішення картин;
- естетичні критерії створення та оцінки художніх, народних і декоративно-прикладних виробів.
- Правила взаємодії кольорів та особливості національної символіки кольору.

вміти:

- використовувати професійну термінологію відповідно до практичної діяльності;
- аргументувати вибір матеріалів, зображальних засобів, різних мистецьких технік для вирішення практичного завдання, продемонструвати знання та розуміння зображальних і виражальних можливостей різних художніх матеріалів, що застосовуються у живописі, рисунку, декоративно-прикладному мистецтві;
- застосовувати у власній творчості закони і правила колористики, композиційної організації твору, способи інтерпретації, стилізації, трансформації;
- пояснити різницю у створенні художнього образу в різних видах образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва.
- здійснювати пошук, аналіз та оброблення інформації з різних джерел
- вчитися і оволодівати сучасними знаннями, генерувати нові ідеї (креативність), демонструвати розвинуту творчу уяву

- продемонструвати сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теорія образотворчого мистецтва.

Тема 1. Образотворче мистецтво в системі інших мистецтв. Види образотворчого мистецтва. Жанри образотворчого мистецтва та їх підвиди. Засоби образотворчого мистецтва, техніки та матеріали.

Види малюнку. Основні етапи виконання етюдів. Основні закони лінійної перспективи.

Виразальні можливості графіки (крапка, лінія, штрих та пляма) у відтворенні тону, форми, об'єму та простору.

Тема 2. Живописні засоби виразності. Поняття кольору, його параметри та характеристики. Методи змішування кольорів. Основні закони повітряної та колірної перспективи.

Змістовий модуль 2. Основи кольоросприймання.

Тема 1. Історичні етапи класифікації кольорів. Функція кольору в природі. Теорія контрастів за Й.Іттенгом (види контрастів). Поняття контрасту, нюансу, акценту у взаємодії кольору плями з розміром (композиція).

Тема 2. Поняття колірної гармонії. Її ознаки та принципи. Теорії кольорових гармоній та її класифікація. Природна гармонія кольорів. Колірна гармонія за принципом конструктивної побудови.

Змістовий модуль 3. Колірна гармонізація в образотворчому мистецтві.

Тема 1. Поняття та методи стилізації. Символіка кольору. Обумовленість естетики колірних сполучень у різних етносів. Особливості колірної гами в декоративному мистецтві.

Тема 2. Школа в мистецтві. Напрямки, стилі та манери в образотворчому мистецтві. Колірна композиція та її види. Поняття колориту та його риси і ознаки в живописі. Використання колористичного єдинства композиції в художніх творах відомих майстрів.

Змістовий модуль 4. Сучасні технології в образотворчому мистецтві.

Тема 1. Нетрадиційні техніки в образотворчому мистецтві. Особливості емоціонального та психологічного сприйняття кольору. Кольорові асоціації. Колір в дизайні інтер'єру та архітектурі.

Тема 2. Роль сучасних технологій в мистецтві. Функції кольору в рекламі, кінематографії.

1. Структура навчальної дисципліни

Тема	Зміст	лекції	лабораторні	самостійні
Змістовий модуль 1. Теорія образотворчого мистецтва.				
Тема 1	Образотворче мистецтво в системі інших мистецтв. Види образотворчого мистецтва. Жанри образотворчого мистецтва та їх підвиди. Засоби образотворчого мистецтва, техніки та матеріали.			
	Види малюнку. Основні етапи виконання етюду. Основні закони перспективи.			
	Виразальні можливості графіки у відтворенні тону, форми, об'єму і простору. Створення графічних зображень (натюрморт, пейзаж тощо) за допомогою різних графічних засобів виразності (лінія, крапка, пляма, штрих).			
	Вправи: Створення ряду текстурних зображень Передача тону, форми, об'єму та простору за допомогою графічних засобів. Каталог за основними поняттями образотворчого мистецтва.			
Консультація				
Тема 2	Живописні засоби виразності. Поняття кольору, його параметри та характеристики. Методи змішування кольорів. Основні закони повітряної та колірної перспективи.			
	Виразальні засоби живопису (колір, тон, валер). Створення зображень натюрморту з поетапною колірною розробкою (хроматичний та ахроматичний).			
	Створення викрасок та градацій кольорів: хроматичні, ахроматичні, основні, похідні, теплі, холодні, висвітлені, затемнені (9 сходинок). Каталог за основними поняттями образотворчого мистецтва.			
Консультація				
Змістовий модуль 2. Основи кольоросприймання				
Тема 1	Історичні етапи класифікації кольорів. Функція кольору в природі. Теорія контрастів за Й.Іттеном (види контрастів). Поняття контрасту, нюансу, акценту у взаємодії кольору плями з розміром (композиція).			

	Створення колірних композицій , що передають колірний та площинний контраст, нюанс та акцент. Техніка «аплікація».			
	Створення колірного круга Й.Іттена. Поповнення каталогу за основними поняттями образотворчого мистецтва.			
Тема 2	Поняття колірної гармонії. Її ознаки та принципи. Теорії кольорових гармоній та її класифікація. Природна гармонія кольорів. Колірна гармонія за принципом конструктивної побудови.			
	Створення ряду композицій, що відтворюють гармонійні колірні сполучення за принципом конструктивної побудови та гармонію за колоритом природних об'єктів.			
	Вправи за методом направленої уяви «Кольорові спогади» (настої природи). Поповнення каталогу за основними термінами образотворчого мистецтва			
Консультація				
Всього				
Змістовий модуль 3. Колірна гармонізація в образотворчому мистецтві.				
Тема 1	Поняття та методи стилізації. Символіка кольору. Обумовленість естетики колірних сполучень у різних етносів. Особливості колірної гами в декоративному мистецтві.			
	Створення ритмічних декоративних фрізових композицій з колоритом, символічним для певних етносів.			
	Вправи за методом направленої уяви «Кольорові спогади» (настрої подорожей). Поповнення каталогу за основними термінами образотворчого мистецтва.			
Консультація				
Тема 2	Школа в мистецтві. Напрямки, стилі та манери в образотворчому мистецтві. Колірна композиція та її види. Поняття колориту та його риси і ознаки в живописі. Використання колористичного єдинства композиції в художніх творах відомих майстрів.			
	Створення творчих композицій (4 шт) за попереднім аналізом творчості художників (техніки, манери, колориту) «Колір художника». Передача особливостей колірної гами та манери відомих художників.			

	Вправи: створення груп інтуїтивних композицій (час доби, пори року, смаки тощо) на передачу колориту.			
Консультація				
Змістовий модуль 4. Сучасні технології в образотворчому мистецтві.				
Тема 1	Нетрадиційні техніки в образотворчому мистецтві. Особливості емоціонального та психологічного сприйняття кольору. Кольорові асоціації. Колір в дизайні інтер'єру та архітектурі.			
	Створення колірної композиції «Улюблені речі, як джерело натхнення». (коллаж).			
	Вправи: композиції на передачу настрою (активні, спокійні).			
Тема 2	Роль сучасних технологій в мистецтві. Функції кольору в рекламі, кінематографі.			
	Творчий проект «Колір емоцій». Створення творчої композиції на основі аналізу фільму (художнього твору).			
	Презентація творчої композиції «Колір емоцій» на основі аналізу фільму в електронному варіанті.			
Консультація				
Всього				

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Не передбачено	

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кільк. годин
	Не передбачено	

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кільк. годин
1	Виразальні можливості графіки у відтворенні тону, форми, об'єму і простору. Створення графічних зображень (натюрморт, пейзаж тощо) за допомогою різних графічних засобів виразності (лінія, крапка, пляма, штрих).	

2	Виразальні засоби живопису (колір, тон, валер). Створення зображень натюрморту з поетапною колірною розробкою (хроматичний та ахроматичний).	0
3	Створення колірних композицій , що передають колірний та площинний контраст, нюанс та акцент. Техніка «аплікація».	
4	Створення ряду композицій, що відтворюють гармонійні колірні сполучення за принципом конструктивної побудови та гармонію за колоритом природних об'єктів.	
5	Створення ритмічних декоративних фрізових композицій з колоритом, символічним для певних етносів.	
6	Створення творчих композицій (4 шт) за попереднім аналізом творчості художників (техніки, манери, колориту) «Колір художника». Передача особливостей колірної гами та манери відомих художників.	
7	Створення колірної композиції «Улюблені речі, як джерело натхнення». (колаж).	
8	Творчий проект «Колір емоцій». Створення творчої композиції на основі аналізу фільму (художнього твору).	
Разом		

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кільк. годин
1	Вправи: Створення ряду текстурних зображень Передача тону, форми, об'єму та простору за допомогою графічних засобів. Каталог за основними поняттями образотворчого мистецтва.	
2	Створення викрасок та градацій кольорів: хроматичні, ахроматичні, основні, похідні, теплі, холодні, висвітлені, затемнені (9 сходинок). Каталог за основними поняттями образотворчого мистецтва.	
3	Створення колірної круга Й.Іттена. Поповнення каталогу за основними поняттями образотворчого мистецтва.	
4	Вправи за методом направленої уяви «Кольорові спогади» (настої природи). Поповнення каталогу за основними термінами образотворчого мистецтва	
5	Вправи за методом направленої уяви «Кольорові спогади» (настрої подорожей). Поповнення каталогу за основними термінами образотворчого мистецтва.	
6	Вправи: створення груп інтуїтивних композицій (час доби, пори року, смаки тощо) на передачу колориту.	
7	Вправи: композиції на передачу настрою (активні, спокійні).	
8	Презентація творчої композиції «Колір емоцій» на основі аналізу фільму в електронному варіанті.	
Разом		

9. Індивідуальні завдання

Не передбачено

10. Методи навчання

Пояснення, інструктаж, бесіда, лекції, лабораторні заняття, самостійна робота, вправи, ілюстрування.

11. Методи контролю

- поточне оцінювання знань студентів під час лабораторних занять,
- модульний контроль (перегляд),
- екзамен.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота					Підсумковий тест (залік)	Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2				
T1	T2	T1	T2	Словник		
20	20	20	20	20	100	

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ, УМІНЬ І НАВИЧОК СТУДЕНТІВ

7-9 балів – початковий рівень

10-12 балів – середній рівень

13-17 балів – достатній рівень

18-20 балів – високий рівень

Кількість балів за роботу на лабораторних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог: своєчасність виконання навчальних завдань; повний обсяг їх виконання; якість виконання навчальних завдань; самостійність виконання; творчий підхід у виконанні завдань; ініціативність у навчальній діяльності.

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю. Навчальні досягнення студентів освітнього ступеня «бакалавр» з дисципліни «Основи образотворчої грамоти та кольоровознавство» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Навчальні досягнення студентів оцінюються за шкалою оцінювання за ECTS системою. Оцінювання рівня знань здійснюється згідно з критеріями та з урахуванням поточного оцінювання виконаних практичних і самостійних робіт, а також враховуючи:

- наявність повного обсягу аудиторних практичних і самостійних робіт за семестр;

- якість виконання навчальних завдань — старанна, акуратна проробка та висока художня культура виконання роботи;
- складність розробленої композиції, втіленість у неї ідеї;
- відвідування занять;
- вичерпність відповідей на запитання з теорії.

Основні критерії оцінювання навчально-творчих досягнень студентів за шкалою оцінювання за ECTS

Високий рівень 18-20 балів

- Виконані практичні та самостійні роботи повністю відповідають поставленому завданню. Завдання з практичних і самостійних робіт привертають увагу виявами зацікавленого художньо-емоційного ставлення студента до поставленого завдання. Роботи виконані акуратно, якісно, на рівні зразків з метою використання їх у методичних цілях та з дотриманням строків здачі.
- виконані роботи характеризуються високим професійним рівнем, вільним володінням основними теоретичними знаннями, практичним застосуванням засобів відображення заданих тем у практичних роботах та творчим підходом до створення художніх образів.
- студент проявляє повні системні теоретичні знання з дисципліни, досконало володіє професійною термінологією, свідомо її застосовує;
- доцільно обирає матеріали, техніку та засоби для створення художнього образу, дотримується технології роботи з кольором, активно проявляє вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою, має творчий підхід у виконанні завдань.
- розуміє та вільно користується законами та принципами колористичної гармонії, має розвинене асоціативне сприйняття кольору та практично його застосовує у створенні цілісного образу.
- здійснює пошук, аналіз інформації з різних джерел та коректно оброблює її в практичній роботі.

Середній рівень 14-17 балів

- Виконані практичні та самостійні роботи повністю відповідають поставленому завданню. Завдання з практичних і самостійних робіт привертають увагу виявами зацікавленого художньо-емоційного ставлення студента до поставленого завдання.
- роботи виконані акуратно, з дотриманням строків здачі, творчим підходом до створення художнього образу, але навички роботи з різними матеріалами та техніками потребують удосконалення;
- студент володіє колористичним мисленням та розумінням, виявляє повні систематичними знаннями із дисципліни, але у відповіді наявні незначні помилки.

- технологія виконання або ж деякі елементи практичних робіт недостатньо відповідають вимогам завдання. Культура виконання завдань в цілому відповідає нормам.
- характеризується достатнім володінням основними практичними знаннями в галузі кольорознавства та достатнім рівнем використання засобів графічного зображення.
- здійснює пошук, аналіз інформації з різних джерел, обробляє її в практичній роботі, здатний аналізувати роботу та самостійно виправити допущені незначні помилки;
- володіє професійною термінологією, доцільно її застосовує.

Початковий рівень 10-13 балів

- Студент володіє основним матеріалом на досить примітивному рівні та демонструє знання в обсязі достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності. Має обмежений термінологічний запас;
- присутні суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх з допомогою викладача;
- студент володіє прийомами графічного зображення на елементарному рівні вимог програми;
- технологія виконання або ж деякі елементи практичних робіт недостатньо відповідають вимогам завдання.
- завдання виконані неакуратно, мають неохайний вигляд, технічна культура виконання недостатня. Завдання здавались з суттєвим запізненням.
- недосить доцільно обирає матеріали, техніку та засоби для створення художнього образу, в технології роботи з кольором спостерігаються низька якість;
- практичні завдання, передбачені навчальною програмою, виконані без творчого підходу та за зразком. Не може генерувати власні творчі ідеї;
- спостерігаються помилки у використанні законів та принципів колористичної гармонії, у створенні цілісного образу за зразками. Асоціативне сприйняття кольору недостатньо розвинене та практично застосовується несвідомо.
- студент здійснює пошук, аналіз інформації з обмежених джерел та обробляє її в практичній роботі досить примітивно.

Низький рівень 7-9 балів

- Студент не виявляє розуміння понять і термінів дисципліни, припускається значних помилок у виконанні робіт. Не володіє основним матеріалом та не може продемонструвати знання в на рівні, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності;
- виконані роботи вимогам завдання не відповідають, присутні суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх з допомогою викладача;

- завдання виконані неакуратно, мають неохайний вигляд, технічна культура виконання недостатня. Завдання здавались з суттєвим запізненням.
- практичні завдання, передбачені навчальною програмою, виконані без творчого підходу та за зразком. Не може генерувати власні творчі ідеї;
- недоцільно обирає матеріали, техніку та засоби для створення художнього образу, в технології роботи з кольором спостерігаються низька якість;
- не виявляє знання та розуміння законів та принципів колористичної гармонії, асоціативне сприйняття кольору недостатньо розвинене та практично не застосовується у створенні цілісного образу з зразками.
- не здійснює пошук, аналіз інформації;
- студент погано володіє прийомами графічного зображення;
- технологія виконання не відповідає вимогам завдання.

Поточне тестування та самостійна робота					Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 3		Змістовий модуль 4				100
T1	T2	T1	T2	Словник		
12	12	12	12	12		
60					40	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю	не зараховано з можливістю

		повторного складання	повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Основи образотворчої грамоти та кольорознавство».

2. Тексти лекцій (в електронному варіанті).

3. Методичні рекомендації до лабораторних та самостійних робіт.

14. Рекомендована література

Базова

1. Аксенов К.И. Рисунок. - М.: Плакат, 1987. – 197 с.
2. Беда Г.В. Основы изобразительной грамоты. Рисунок. Живопись. Композиции. М., 1981.
3. Кирцер Ю.М. Рисунок и живопись: Практическое пособие. – М.: Высш. шк., 1992.–270 с.
4. Ли Н.Г. Рисунок. Основы академического рисунка: Учебник. – М.: изд. Эксмо, 2005. – 480 с.
5. Одноралов Н.В. Материалы в изобразительном искусстве.- М., 1983.
6. Ростовцев Н.Н. Рисунок. – М., Просвещение, 1986
7. Сайдевей Я., Гер А., Хортон Д., Монахан П., Уайзман О. Рисунок и живопись. Полный курс обучения (Пейзажи. Натюрморты, Зарисовки. Коллажи. Портреты. Обнаженная натура. Жанровые сценки.)М.: ЗАО «БММ», 2011. – 352 с
8. Смит Р.К. Перспектива. – М.: Изд. Кристина – новый век, 2002.
9. Учебный рисунок. – М.: Изд. Изо. Искусство, 1995.
10. Федоров М.В. Рисунок и перспектива. – М.: Гос изд Искусство, 1960. – 130 с., илл.
11. Шаров В.С. Академическое обучение изобразительному искусству. – М.: Эксмо, 2014. – 645 с.
12. Школа изобразительного искусства. - М.: Изобразительное искусство. – 1986.

13. Юному художнику: Практическое руководство по изобразительному искусству. – М.: Издательство Академии художеств СССР, 1963

Допоміжна

1. Авсеян О.А. Натура и рисование по представлению. – М.: Изобразительное искусство, 1985. – 152 с.
2. Борев Ю.Б. Эстетика. – М.: Политиздат, 1988. – 496 с.
3. Васютинский Н. Золотая пропорция. – М.: Молодая гвардия, 1990.
4. Власов В. Г. Новый энциклопедический словарь изобразительного искусства : в 10 т. / В. Г. Власов. – СПб. : Азбука-классика, 2004 – 2009. –Т. 4. – 2006. – 751 с.
5. Даниэль С.М. Искусство видеть: О творческих способностях восприятия, о языке линий и красок и о восприятии зрителя. – Л.: Искусство, 1990. – 223 с.
6. Молева Н., Белютин Э. Школа Ашбе. М., «Искусство», 1958Роден О. Сборник статей о творчестве. – М., 1960
7. Мочалов Л.В. Пространство мира и пространство картины: очерки о языке живописи. – М.: Советский художник, 1983. – 375 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://lib.iitta.gov.ua/709237/1/>
2. <http://ru.osvita.ua/vnz/reports/culture/10555/>
3. http://library.kpi.kharkov.ua/TUF/resource_1144/4.html
4. <https://naurok.com.ua/posibnik-z-obrazotvorchogo-mistectva-dlya-uchniv-pochatkovih-klasiv-na-temu-vchimosya-malyuvati-71975.html>
5. <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D0%BB%D1%8C%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE>
6. <http://archive.chytomo.com/news/kolorovedennya-yevgen-demchenko-pro-te-yak-pracyuye-kolir>
7. <https://subject.com.ua/textbook/technology/10klas/26.html>
8. https://studopedia.su/5_7235_koloroznavstvo-yak-nauka-pro-kolir.html